

## Nejsem já, protože já jsem ty

Karolína Pelíšková

Jsem v hluku. Pohltit mě a je všude kolem. Udělá se mi špatně a toužím po pořádku.

Ty mi ale řekneš, jak se mýlím a že svou nepozorností o hodně přicházím. Zaposlouchám se do rámusu. Je to jen nepořádek, kterému je potřeba naslouchat, pak se ti odmění. Projeví se v něm zrníčka nevinných zvuků, později sebevědomějších a tvořících tóny a harmonie. Najdeš v nich pak i melodii, které ti rozmrazí uši.

„A pak to uslyšíš,“ říkáš a usměješ se na mě.

Jazz. Mám med v uších a poslouchám střídající se sóla saxofonu a kontrabasů. Koukáme se na jazz jako na hvězdy a prsty si ukazujeme, kde jaký nástroj mluví a tančí s jiným.

Od té doby, co jsem s tebou, už slyším jenom jazz. Vejdeš do místnosti a já už z dálky slyším probouzení klavíru a trumpet. Změnil jsi pro mě hluk v jazz – a takových lidí potkáme za život málo.

\*

Na všechno se rychle zvyká. Spadl jsem obličejem na zem a vrátil se do hluku. Ty seš pryč, Maxi. Odešel jsi a vzal jsi veškerý jazz světa s sebou.

\*

Procházím se po ulici. Štiplavá zima listopadu mi dělá u pusy mráčky, které hned mizí ve tmě. Shnilé, mokré listy na zemi se místy schovávají pod tuhý sníh. Dnes jsou to přesně tři roky od jeho smrti. Má někde vytesaný náhrobek z hladkého mramoru, trčí nad červeným kvítím v plechových květináčích. Každý rok se mi v tento den vrací to křovinaté období těsně poté, co zemřel. Byl jsem donucený přijmout, že se čas nezastaví a nepočká, až skončím s lítostí. Musel jsem pokračovat dál a bez něj. Čas byl tím nejlepším i nejhorším přítelem. Dotáhl mě až do stavu, kdy je mi dobře, posunul jsem se ve svém životě dál a už se neohlížím.

Chlad mi sebral cit v nohách, v mlze sleduji mléčné kužely světla.

Z hutných spárů mlhy hbitě vychází člověk a já se zastavím, zmatený tím náhlým kontrastem ke klidu. Cizinec jde dál. Míjíme se. Sekunda. Stačila, abych v jeho obličeji našel kompletní shodu. Všiml si mě. Maxův a můj šok jako by zastavil pomalé plazení mlhy do soumraku. Ví o mně, je stejně zmatený jako já, ale přidá do kroku a běží dál.

*Proč běží dál?*

Jeho červený kabát si pamatuju, teď mi vyplul z paměti na hladinu. Sleduju ten stejný kabát v dálce jako tečku, běžící do vláknitého, chladného oparu.

\*

Max má být už 1080 dní mrtvý. Jeho smrt jsem si mohl jen představit – zemřel na služební cestě ve Švýcarsku. V hlavě vidím, jak se trhaně kácí, jak jím pomalu prorůstá zima. O týden později měl pohřeb, tichý a plný šepotu lidí, které ovládal neumdlévající šok. Najednou si uvědomuju, že měl zavřenou rakev. Pod tíhou zármutku mě nenapadlo si něco ověřovat. Ale teď mi to nedá spát.

\*

Město si začne povídat. Vzduchem se jako smetí roznáší fámy o muži v červeném kabátě. Nejprve se tím straší děti, ale po čase začne smítko nabývat. Čím dál více lidí upozorovalo pána proplétajícího se

ulicemi, který se až moc podobá Maxovi a jehož červený kabát oslňuje tmu. Nikdo jiný takhle specifický kabát nemá, Max si ho nechal udělat na zakázku.

Cizinec s nikým nemluví, vyhýbá se kontaktu, jen prochází mlhou, kterou drží na vodítku. Celé město propadá panice, už nevěří na možnost racionálního vysvětlení, všechna se už vyčerpala.

\*

Štiplavá přítomnost tajemství mě obrala o spánek. Max je mezi námi, i když dávno není. Nevěřím na nadpřirozeno, proto tuhle *odpověď* hned zahodím. Spoluobčané šílí z abstraktních definic duchů, já se vnitřně ušklebuju.

Uběhly týdny. Popadané listy se rozložily a vsákly do půdy. Moje nespavost mě zahání do rohu. Zrovna začíná svítat. Mlha se propíjí do okenic. Vevnitř mám teplo, ale vím, že za sklem číhá neklidná zima.

On najednou vstoupí.

Je to on, Max.

A teď stojíš v mém skromném pokoji s prázdnými poličkami.

„Franzi,“ prorazí ticho. „Natahuješ pravdu jako gumu a to musí, pro tvé dobro, přestat. *Nejsem já, protože já jsem ty.*“

Nechápavě hledím na svého přítele, znova ztuhlý šokem. Max otevře jednu z mých skříněk, prohrabává štosy papírů, o kterých ani nevím, že je mám, a pak vytahuje jeden s jeho tučně nadepsaným jménem.

Je to kompletní dokument z pitvy. Jeho pitvy. Člověka, co stojí přede mnou. Čtu si detailně rozepsané odstavce popisující jeho smrt. Dojdu až k části, kde se švýcarští doktoři dobrali jádra jeho smrti. Krevní sraženina v cévě mozku. Pod textem vidím fotky jeho nehybného těla.

S každou větou a fotkou se dozvídám víc o příčinách. Obnažuji kořeny jeho smrti. Před sebou mám jasný důkaz.

*Nejsem já, protože já jsem ty.*

Přiložené fotografie mi dávají facku, vracející mě zpět do reality – na jedné leží ve své rakvi, v kabátě, který celé město sleduje, jak se míhá nocí. Jsem zmatený.

*Nejsem já, protože já jsem ty.*

„Nalháváš si, že ses z mého odchodu zahožil.“

Říká to chladně, racionálně.

Zpoza skříně se štosy vytáhne pokrčený, navlhlý kabát. Světlo ho svou upřímností odhalí. Je červený. Je Maxův. Proč vůbec schovávám něco takového? Z kapsy urousaného kabátu Max vytáhne kovové brýle, identické s těmi svými. Motá se mi hlava, vnímám, jak se ten mlžný opar okolo mé tápající mysli pomalu rozpouští.

*Nejsem já, protože já jsem ty.*

„Ty tu nejsi, že?“ řeknu se suchem v hrdle, už znám odpověď. Doléhá na mě tíha.

„Ne, Franzi. Jsi na sebe moc přísný, nedovolíš si být slabý. Tímhle nastavením ses sám srazil na kolena, postavil sis hráz, za kterou držíš natlakované emoce, ale teď v ní zejí trhliny, způsobující *tohle všechno.*“

Znovu se kouknu na důkazy na papíře. Je tu všechno. Jeden z experimentů dokonce prozkoumal speciálním sondovacím zařízením povrch jeho mozku. Ukazuje genetickou vadu, která se projevila až v posledních letech jeho života. Další důkaz. Je mrtvý.

Celý on se odehrává jen v mé hlavě. Čím víc si to uvědomuju, tím víc se mi ztrácí. Z nouze jsem si ho oživil, stal jsem se jím. Nebylo to nic nadpřirozeného ani zázračného, jen proměna smutkem zmoženého mozku, potlačovaný zármutek mi z něj udělal gumu. Při záchvatech nespavosti jsem se procházel ulicí, převlečený za svého nejbližšího přítele, naivně a pateticky jsem ho vyvolával z hrobu, aby se vrátil. Proměnil jsem se, abych ho stvořil. *Ty jsi já.*

„Vezmi si ten kabát,“ říká mělce Max.

„Musíš pochopit, jak moc ses nechal ovládnout smutkem,“ pokračuje, zatímco mi podává můj starý mikroskop. Vezmu si kabát do rukou a všimnu si špinavých tmavých míst. Pod mikroskopem vidím hlínu s příměsí písku a slídy. Specifické složení, ale nerozumím. A pak mi dojde, co jsem udělal. Kde je taková hlína.

Něco se ve mně utrhne, spustí se pláč. S každým vzlykem se propadám hlouběji do sebe, ztrácím kontrolu nad svou skromnou paletkou emocí, co se teď pod slzami rozpíjí. Zabloudil jsem v bludišti své proměny hluboko, vynořil se až u hrobu zemřelého přítele, kde jsem hrabal a hrabal, dokud jsem si nevzal, co jsem k jeho bezbožnému oživení potřeboval.

\*

Připadám si jako blázen. Nezhojené ranky začínají znova krváčet. Byl jsi mi až moc blízký, abych ustál tvůj odchod. Tvá smrt mě bude pronásledovat do konce života a já tě budu netrpělivě vyhlížet v každé mlze.

Probírám se do reality. V mém pokoji už nejsi. Já jsem prázdný a hluk mě šírá zaživa.